

Торайғыров университетінің
ҒЫЛЫМИ ЖУРНАЛЫ

НАУЧНЫЙ ЖУРНАЛ
Торайғыров университета

Торайғыров университетінің ХАБАРШЫСЫ

Экономикалық сериясы
1997 жылдан бастап шығады

ВЕСТНИК

Торайғыров университетта

Экономическая серия
Издается с 1997 года

ISSN 2710-3552

№ 1 (2024)

Павлодар

НАУЧНЫЙ ЖУРНАЛ
Торайгыров университета

Экономическая серия
выходит 4 раза в год

СВИДЕТЕЛЬСТВО

о постановке на переучет периодического печатного издания,
информационного агентства и сетевого издания
№ KZ93VPY00029686

выдано
Министерством информации и коммуникаций
Республики Казахстан

Тематическая направленность
публикация материалов в области экономики, управления,
финансов, бухгалтерского учета и аудита

Подписной индекс – 76133

<https://doi.org/10.48081/YYCZ8724>

Бас редакторы – главный редактор
Давиденко Л. М.
доктор PhD

Заместитель главного редактора
Ответственный секретарь

Гребнев Л. С., *д.э.н., профессор*
Шеримова Н. М., *магистр*

Редакция алқасы – Редакционная коллегия

Шмарловская Г. А.,	<i>д.э.н., профессор (Беларусь);</i>
Кунязов Е. К.,	<i>доктор PhD, доцент;</i>
Алмаз Толымбек,	<i>доктор PhD, профессор (США);</i>
Мукина Г. С.,	<i>доктор PhD, ассоц. профессор, доцент;</i>
Алтайбаева Ж. К.,	<i>к.э.н.</i>
Мусина А. Ж.,	<i>к.э.н., ассоц. профессор, доцент;</i>
Титков А. А.,	<i>к.э.н., доцент;</i>
Омарова А. Р.	<i>технический редактор.</i>

За достоверность материалов и рекламы ответственность несут авторы и рекламодатели
Редакция оставляет за собой право на отклонение материалов
При использовании материалов журнала ссылка на «Вестник Торайгыров университета» обязательна

<https://doi.org/10.48081/KJEV3738>

***А. С. Тапалчинова, А. Ж. Мусина, М. М. Мухамедова,
А. Н. Ксембаева**

Торайғыров университеті, Қазақстан Республикасы, Павлодар қ.

КОММЕРЦИЯЛЫҚ БАНКТИҢ ҚАРЖЫЛЫҚ ҚЫЗМЕТТЕРІ

Зерттеу тақырыбының өзектілігі ел экономикасын дамыту және клиенттердің қаржылық қажеттіліктерін қанағаттандыру мақсатында коммерциялық банктердің қаржылық қызметтерді көрсетудегі қызметінің маңыздылығымен, сондай-ақ коммерциялық банктердің қызметін кешенді түрде зерттелмегенімен байланысты. банк клиенттеріне қаржылық қызмет көрсетуде банктер. Тақырыптың өзектілігі, жеткіліксіз ғылыми өңделуі және коммерциялық банктердің қаржылық қызметтерді көрсетудегі қызметінің қалыптасуы мен дамуының жоғары практикалық маңыздылығы осы мақаланың мақсаты мен міндеттерін айқындады. Мақаланың мақсаты – коммерциялық банктердің қаржылық қызметтерді көрсетудегі қызметін зерделеу және осындай қызметтің тиімділігін арттыру бойынша ұсыныстар әзірлеу.

Теориялық және қолданбалы сипаттағы міндеттер: коммерциялық банктің қаржылық қызметінің экономикалық мәнін ашу; қызметтер; банктердегі қаржылық қызметтерді зерттеу; проблемаларды анықтау және банктердегі қаржылық қызметтерді жақсарту жолдарын ұсыну.

Мақалада зерттеу пәні коммерциялық банктердің қаржылық қызметтерді көрсету бойынша қызметі барысында дамитын экономикалық қатынастардың жиынтығы болып табылады.

Кілтті сөздер: қаржылық қызметтер, банктік қаржылық қызметтер, коммерциялық банктер, қаржы нарығы, банк жүйесі.

Кіріспе

Соңғы онжылдық Қазақстандағы банктік бәсекелестіктің күшейген кезеңі болды. Бұл процесс банктің қаржылық қызметтерінің еркін нарығының

дамуының салдары болды. Коммерциялық банктер қызметтің ең тиімді бағыттары үшін күресте бір-бірімен қарқынды бәсекелесе бастады. Халық табысының айтарлықтай артуы және шағын және орта бизнестің дамуы коммерциялық банктердің қаржылық қызмет көрсетудегі қызметінің қарқынды дамуын анықтады. Дегенмен, Батыс елдерімен салыстырғанда қаржылық қызметтердің даму дәрежесі әлі де болса айтарлықтай төмен.

Бөлшек клиенттер мен банк жүйесі арасындағы қарым-қатынастардың маңызды көрсеткіштеріне қол жеткізу процесінде ерекше өзектілікке ие.

Доннель О. сияқты авторлардың еңбектеріне арналған, Э. Балларин, В. Мальпас, Ф. Дерек, Д. Арист, Б. Бухвальд, К. Дэвис, Дж. Сейц, А. Кеньон, Дж. Кэй, А. Ланге, Д. Ллевэллин, Б. Маруа, С. Матур, М. Поттер, Икс Шеффер, Э. Стикель, Б. С. Хефферман.

Қаржы қызметтері нарығын дамытудың теориялық және қолданбалы аспектілері бойынша бірқатар жарияланымдар М. С. Атлас, Н. И. Валенцева, В. Ф. Железова, А. И. Жуков, Е. Ф. Жуков, В. Ф. Захарова, Л. Н. Красавина, О. И. Лаврушина, В. Д. Марушин сияқты ғалымдарға тиесілі. Миловидов, Г. С. Панова, А. М. Сарчева, В. М. Солодков, М. М. Ямпольский, Ю. И. Коробов, А. П. Мирецкий, А. В. Котов және т.б. Банк клиенттерінің тұтынушылық мінез-құлқының кейбір мәселелерін А. Н. Зубец, И. В. Алехина, И. В. Вишнев қарастырады, Л. Г. Саркисянц.

Осылайша, қазіргі уақытта банк нарығын дамыту мен қолдаудың негізгі факторларының бірі ретінде қаржылық қызметтер көрсетудегі коммерциялық банктердің қызметін дамыту мәселелерін кешенді түрде қарастыратын біртұтас ғылыми зерттеу жоқ. Банктің қаржылық қызметінің мәнін неғұрлым толық ашу қажет, банктің қаржылық қызметтерінің түрлерінің классификациясын және олардың қызметінің критерийлерін әзірлеу талап етіледі.

Материалдар мен әдістер

Зерттеудің әдіснамалық негізі проблеманы тұтастай және оның жеке мәселелерін динамика, өзара байланыс және өзара тәуелділікте зерттеуге мүмкіндік беретін диалектикалық, жүйелі тәсілдер болды. Зерттеу процесінде ғылыми абстракция, талдау және синтез, топтастыру, салыстыру, т.б. сияқты жалпы ғылыми әдістер мен әдістер де қолданылған.

Мақаланың теориялық негізіне Қазақстан Республикасының, Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің заңнамалық және нормативтік құқықтық актілері, отандық және шетелдік монографиялық әдебиеттер, ғылыми мерзімді басылымдардағы жарияланымдар, интернет-ресурстардың ресми көздері алынды.

Зерттеудің ақпараттық базасы Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің, екінші деңгейлі банктердің мәліметтері, банктің қаржылық

есептері, мерзімді басылымдардағы және Интернетте орналастырылған ғылыми-тәжірибелік жарияланымдар болды.

Ең маңызды ғылыми нәтижелері, ең алдымен, бұл жұмыста коммерциялық банктердің қаржылық қамтамасыз етудегі қызметін зерттеуге кешенді тәсілді жүзеге асыруы болып табылады. қызметтер.

Жұмыстың теориялық және практикалық маңыздылығы зерттеудің Қазақстандағы банк нарығының жұмыс істеуі бойынша ғылыми зерттеулердің жеткіліксіз дамыған бағыттарын толықтыруында.

Зерттеудің практикалық маңыздылығы банктің қаржылық қызметін дамыту үшін нақты ұсыныстар әзірленгендігінде.

Нәтижелер және толқылау

Қаржылық қызметтер қаржылық делдалдық, несиелік қызметтер, яғни ақша құрал емес, объект болып табылатын қызметтер.

Қаржы қызметтерін ұсынатын ұйымдарға мысал ретінде банктер, инвестициялық банктер, сақтандыру және лизингтік компаниялар, брокерлік компаниялар және басқа да көптеген компаниялар жатады [1].

Қаржы нарығы – бұл қаржы нарығына қатысушылар арасындағы экономикалық қатынастар жүйесі [2, 3].

Қаржы нарығы – бұл қаржы ресурстарын сатып алушылар мен сатушылар делдал болатын экономикалық қатынастардың жиынтығы.

Қаржы нарығына мыналар кіреді:

- қор нарығы;
- валюта нарығы;
- несиелік нарығы;
- депозит нарығы және т.б.

Қаржылық қызметтер нарығы – қаржылық-несиелік механизм арқылы (қаржы-несиелік мекемелеріне қатысты) қаржы ресурстарын жылжыту тәсілі [4, 5, 6, 7].

Қаржылық қызметтер – клиенттің банктік қызметтерге деген қажеттіліктерін қанағаттандыру мақсатында оның тапсырмасы бойынша жүзеге асырылатын банк қызметі.

Отандық және шетелдік жүйелердің банктік тәжірибесінде тек банктер ғана жүзеге асыруға құқығы бар қаржылық қызметтердің құқықтық реттелуі мен айналымына елеулі орын берілген.

Банктер мен басқа да қаржы институттарында микроқаржы және микроқаржы қызметтері бар, олар үшінші әлем елдерінде кең таралған Банктің қаржылық қызметтері жүйесінде инвестициялық банктік қызметтер маңызды орын алады.

Сонымен, банктің қаржылық қызметтері – бұл пайданы барынша арттыруға бағытталған банк операцияларының кең спектрін қамтитын банктің қаржылық делдалдық қызметі.

Коммерциялық банктердегі қаржылық қызметтерді қарастырғанда, банктердің кірісінде жеке тұлғаларды несиелеудің үлкен рөл атқаратынын атап өткен жөн. Осылайша, егер біз 2023 жылға арналған ықтимал тәуекелдер туралы айтатын болсақ, онда бұл екі тәуекел келесідей проблемаларға айналуы мүмкін: несие бойынша дефолттың артуы, өтімділіктің төмендеуі және несиеге сұраныстың төмендеуі. Бұл жағдай барлық екінші деңгейлі банктерге тән.

Жеке тұлғаларды несиелеу банктердің кірісінде маңызды рөл атқарады. Осылайша, егер біз 2023 жылға арналған ықтимал тәуекелдер туралы айтатын болсақ, онда бұл екі тәуекел келесідей проблемаларға айналуы мүмкін: несие бойынша дефолттың артуы, өтімділіктің төмендеуі және несиеге сұраныстың төмендеуі. Осыған ұқсас жағдай барлық екінші деңгейлі банктерге тән [8].

Бұл мәселенің шешімі Қазақстан Республикасы Президентінің 2023 жылғы 10 наурыздағы «Экономиканың нақты секторын кредиттеуді кеңейту және халықтың борыштық жүктемесін азайту жөніндегі шаралар туралы» № 140 Жарлығы болуы мүмкін.

Қазақстан Республикасының Қаржы нарығын реттеу және дамыту агенттігіне халықтың қарыздық жүктемесін азайту үшін бірқатар шаралар қабылдау қажет [9].

Халықты кепілсіз тұтынушылық кредиттеуді қатайту шеңберінде 2023 жылғы 31 мамырға дейін:

- халыққа микрокредиттер бойынша пайыздық мөлшерлемелерді атаңдату;
- екінші деңгейдегі банктерге, микроқаржы ұйымдарына және коллекторлық агенттіктерге халыққа проблемалық несиелерді реттеу жоспарларын қабылдау талабын енгізу;

Сондай-ақ, Агенттік 2023 жылғы 30 қыркүйекке дейін Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкімен бірлесіп мынадай шараларды қабылдайды:

- тоқсан күнтізбелік күн ішінде мерзімі өтіп кеткен несиелері мен микрокредиттері бар азаматтардың борыштық жүктемесінің өсуін шектеу;
- коллекторлық агенттіктердің жеке тұлғалардың қарыздары бойынша берешегін реттеу тәртібін енгізу;
- екінші деңгейдегі банктердің және микроқаржылық қызметті жүзеге асыратын ұйымдардың берешекті өтеу рәсімдері жүргізілмеген коллекторлық агенттіктерге жеке тұлғалардың несиелері мен микрокредиттерін сатуын шектеу [10].

Жүйе деңгейінде экономиканың нақты секторын несиелендіруді шектейтін маңызды фактор төлем қабілетті және қаржылық тұрақты шаруашылық субъектілерінің шектеулі саны болып табылады. Осылайша, Ұлттық Банктің деректері бойынша, ұзақ мерзім ішінде (2008-2019 ж.) ШОБ сегментінде кәсіпорындардың 40 %-дан астамында теріс капитал немесе 80 %-дан астам қарыздық жүктеме бар.

Ірі бизнесте кәсіпорындардың 36 % теріс капиталға ие болды немесе капиталы жеткіліксіз болды. Бұл факторлар банктер үшін тәуекелдерге және күтілетін несиелік шығындарға қосымша провизиялар құру қажеттілігіне байланысты жаңа несиелер алу мүмкіндігін шектейді.

Банктер несиелік тәуекелдерді азайту және өтімді қамтамасыз етуді талап ету үшін тәуекелге тәбетті ескере отырып, қарыз алушыларға жоғары талаптарды қалыптастырады

– екіншіден, қысқа мерзімді ағымдағы шоттар мен депозиттердің басым болуы. Банктік несиелендіру динамикасы сондай-ақ міндеттемелерді әртараптандырудың әлсіздігінің және өтеу және тұрақтылықтың халықаралық стандарттарына сәйкес келмейтін тартылған ресурстар құрылымында қысқа мерзімді депозиттердің басым болуының қысымында. Экономиканы долларсыздандыру бойынша жүргізіліп жатқан шараларға қарамастан, шетел валютасындағы депозиттер деңгейі айтарлықтай жоғары болып қалып отыр;

– үшіншіден, банктегі инновациялық технологиялардың жеткіліксіз дамыған деңгейі.

Біздің елімізде көптеген банктерде клиенттермен өзара әрекеттесу схемасы мен көндіру тактикасын өзгертудің кезең-кезеңімен жүргізілуде. Қазіргі уақытта банктік ұйымдардың едәуір бөлігі кешенді қызметтерді ұсына алады: тиімді карта қызметтері, қашықтан қызметтер және мобильді қосымшаларды пайдалана отырып қызметтер. Нарық жағдайында банк жүйесінің даму процесін жақсарту үшін банктік технологияларды пайдалануды жетілдіру қажет. Көптеген батыс елдерінің мамандары ұсынатын құралдарды бейімдейтін, тиімді қаржы үлгілерін жасауға қабілетті білікті және жоғары кәсіби мамандардың, өз аналитикалық бөлімдерінің жоқтығынан біздің елімізде жаңа банктік технологияларды енгізу ыңғайсыз жағдайда.

Банк жүйесінің сферасы ақпараттық технологияларды барынша белсенді пайдаланады. Ақпараттық технологияларды қолданбай банк ісін дамыту мүмкін емес, өйткені жаңа банктік қызметтер мен өнімдерді енгізу, клиенттермен, контрагенттермен, биржалармен өзара іс-қимылды ұйымдастыру міндеттерін жүзеге асыру ақпараттық технологиялармен тікелей байланысты. Сонымен қатар, ақпараттық технологияларды пайдалану жаңа банктік қызметтерді енгізу жолында заманауи банктің тиімділігі мен

бәсекеге қабілеттілігінің негізгі факторларының бірі болып табылады. Қазіргі уақытта банк жүйесі өзінің дамуының сапалы жаңа кезеңіне өтуде, бұл кезде қатал бәсеке жағдайында банктер нарықтағы өз орнын сақтап қалу үшін принципті түрде жаңа ұйымдық құрылымдарды құруға және соңғы банктік технологияларды пайдалануға тиіс.

Банктік технологияларды жетілдіру бойынша келесі ұсыныстардың бірі жасанды интеллектті жетілдіру болып табылады. Жасанды интеллект банктерге процестерді автоматтандыруға және клиенттерге қызмет көрсету сапасын жақсартуға көмектеседі. Жасанды интеллект деректерге көп сүйенетін салаларда - іс жүзінде әрбір салада тез таралуды жалғастыруда. Қаржылық қызмет көрсету секторы да ерекшелік емес. Pricewaterhouse зерттеуі Куперстің жазуынша, қаржы қызметтері саласының көшбасшыларының 52 %-ы қазіргі уақытта жасанды интеллектке қомақты инвестиция салып жатыр, ал бизнес-шешім қабылдаушылардың 72 %-ы жасанды интеллект негізгі бизнеске айналады деп есептейді. Болашақта қаржы секторының субъектілері үшін артықшылық [11].

Қорытындылар

Қазіргі заманғы банк операцияларының тізімі өте алуан түрлі. Оның үстіне, ол жаңа ақпараттық немесе қаржылық технологияларға негізделген белгілі бір инновацияларға байланысты кеңейе алады, олардың дамуы бизнестің табыстылығын арттыру қажеттілігімен ынталандырылады. Сонымен қатар, физика заңдарына сәйкес кез келген әрекет қарсы әрекетке әкелетіні сияқты, жаңа банктік технологиялар мен олардың негізінде банктің қаржылық қызметтерін жасау да жаңа тәуекелдерді тудырады, олардың есебі жүйелі және қосымша күш-жігерді қажет етеді. Сонымен қатар, инновацияларды теңгерімсіз енгізу жағдайында жүйелік тәуекелдердің ықтимал қаупі туралы үнемі хабардар болу керек [12, 13].

Әлемдегі банктік қызметтердің дамуының қазіргі тенденциясы көрсетіп отырғандай, көптеген ірі және қаржы институттарының филиалдарының алдында болашақ банктер тұтынушылардың қажеттіліктерін қанағаттандыра алатын әлеуметтік және инновациялық болуы керек. Осы ерекшеліктерді өз қызметінде жүзеге асыру үшін банк осы салаға бөлінетін қаржы көлемін ұлғайтып, нарықта бірінші болып, жаңашылдықты жоғары сапалы енгізе алуы қажет.

Несие-қаржы индустриясының қалыптасуы мен жаңаруы, банктің жаңа қаржылық қызметтері IT өнімдерге тікелей байланысты.

Әрине, қазір әлем бір орында тұрмайды және бәрі күн сайын өзгереді. банктер мен басқа қаржы институттары басқа банктердің бәсекелестігін төмендету үшін технологияны дамытуға инвестиция салуы керек.

ПАЙДАЛАНФАН ДЕРЕКТЕР ТІЗІМІ

1 **Ma, Y.** Financial Sustainable Growth of SUNING Based on the Network Economy Service Platform / Y. Ma // *Advances in Intelligent Systems and Computing*. – 2020. – Vol. 1233. – P. 169–174.

2 Доклад о Целях в области устойчивого развития [Электронный ресурс] // Организация объединенных наций [web-сайт]. – 2020. – 68 с. – URL: https://unstats.un.org/sdgs/report/2020/The-SustainableDevelopmentGoals-Report-2020_Russian.pdf (Дата обращения: 10.10.2020).

3 IMF Data: Access to Macroeconomic & Financial Data [Электронный ресурс] // International Monetary Fund [web-сайт]. – URL: https://data.imf.org/?sk=E5DCAB7E_A5CA_4892_A6EA98B5463A34C&slid=1390030341854 (Дата обращения: 10.10.2020).

4 Financial Access Survey. 2020 Trends and Developments [Электронный ресурс] // International Monetary

5 **Аношко, А. Р.** Трансформация банковской деятельности в условиях развития цифровых технологий / А. Р. Аношко // 79-я научная конференция студентов и аспирантов Белорусского государственного университета [Электронный ресурс]: материалы конф. В 3 ч. Ч. 2, Минск, 10–21 мая 2021 г. / Белорус. гос. унт; редкол.: В. Г. Сафонов (гл. ред.) [и др.]. – Минск : БГУ, 2021.

6 **Аношко, А. Р.** Цифровизация финансового сектора Беларуси: перспективы развития традиционных игроков отрасли / А. Р. Аношко // *Мировая экономика: современные тенденции развития. Digital capitalism: материалы респ. конкурса эрудитов по мировой экономике*. – Минск, 14 дек. 2021 г. / Белорус. гос. унт; редкол.: Е. А. Достанко (гл. ред.) [и др.]. – Минск : БГУ, 2022. – С. 5-11

7 Технологии финансовых услуг в 2020 году и в дальнейшем: революционные перемены [Электронный ресурс]. – Режим доступа: https://www.pwc.ru/ru/banking/publications/_FinTech2020_Rus.pdf (Дата доступа: 20.04.2022).

8 Закон Республики Казахстан «О банках и банковской деятельности в Республике Казахстан» от 31 августа 1995 года № 2444 (с изменениями и дополнениями по состоянию на 03.03.2023 г.).

9 Постановление Правления Национального Банка Республики Казахстан «Об утверждении Правил осуществления брокерской и (или) дилерской деятельности на рынке ценных бумаг, порядка проведения брокером и (или) дилером банковских операций» № 9, глава, п. 3, от 3 февраля 2014 года № 9. Зарегистрировано в Министерстве юстиции Республики Казахстан 20 марта 2014 года № 9249.

10 **Тавасиев, А. М.** Банковское дело / А. М. Тавасиев, 2005 [Электронный ресурс]. – Режим доступа: https://be5.biz/ekonomika/b038/8_.html.

11 Кенесова, М. Хронические проблемы: какие трудности ждут финансовый рынок Казахстана (lsm.kz), 2023 [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <https://lsm.kz/riskov-dlya-bankov-mnenie-2023>.

12 Указ Президента Республики Казахстан от 10 марта 2023 года № 140 «О мерах по расширению кредитования реального сектора экономики и снижению закредитованности населения» // <https://online.zakon.kz/>

13 Основные приоритеты надзорной политики банковского сектора на 2023 год [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <https://www.gov.kz/memleket/entities/ardfm/documents/details/449076?lang=ru>.

REFERENCES

1 **Ma Y.** Financial Sustainable Growth of SUNING Based on the Network Economy Service Platform / Y. Ma // *Advances in Intelligent Systems and Computing*. – 2020. – Vol. 1233. – P. 169–174.

2 Doklad o Celyah v oblasti ustojchivogo razvitiya [Elektronnyj resurs] // Organizaciya ob»edinennyh nacij [web-sajt] [Report on the Sustainable Development Goals [Electronic resource]. – 2020. – 68 p. – [Electronic Resource]. – URL: https://unstats.un.org/sdgs/report/2020/The-SustainableDevelopment-Goals-Report-2020_Russian.pdf (Data obrashcheniya: 10.10.2020).

3 IMF Data: Access to Macroeconomic & Financial Data // International Monetary Fund [Electronic Resource]. – URL: https://data.imf.org/?sk=E5DCAB7EA5CA_4892_A6EA98B5463A34C&slid=1390030341854 (Data obrashcheniya: 10.10.2020).

4 Financial Access Survey. 2020 Trends and Developments [Electronic Resource] // International Monetary.

5 **Anoshko, A. R.** Transformaciya bankovskoj deyatel'nosti v usloviyah razvitiya cifrovyyh tekhnologij [Transformation of banking activity in the conditions of development of digital technologies] / A. R. Anoshko // 79-ya nauchnaya konferenciya studentov i aspirantov Belorusskogo gosudarstvennogo universiteta [Elektronnyj resurs]: materialy konf. . V 3 ch. CH. 2, Minsk, 10–21 maya 2021 g. / Belarus. gos. unt; redkol.: V. G. Safonov (gl. red.) [i dr.]. – Minsk : BGU, 2021.

6 **Anoshko, A. R.** Cifrovizaciya finansovogo sektora Belarusi: perspektivy razvitiya tradicionnyh igrokov otrasli [Digitalization of the financial sector of Belarus: prospects for the development of traditional industry players] / A. R. Anoshko // *Mirovaya ekonomika: sovremennye tendencii razvitiya. Digital capitalism: materialy resp. konkursa eruditov po mirovoj ekonomike*. – Minsk, 14

dek. 2021 g. / Belarus. gos. unt; redkol.: E. A. Dostanko (gl. red.) [i dr.]. – Minsk : BGU, 2022. – P. 5–11.

7 Tekhnologii finansovyh uslug v 2020 godu i v dal'nejshem: revolyucionnyye peremeny [Financial Services Technology in 2020 and Beyond: Revolutionizing Change] [Elektronnyj resurs]. – Rezhim dostupa: https://www.pwc.ru/ru/banking/publications/_FinTech2020_Rus.pdf. – Data dostupa: 20.04.2022.

8 Zakon Respubliki Kazahstan «O bankah i bankovskoj deyatel'nosti v Respublike Kazahstan» [Law of the Republic of Kazakhstan «On banks and banking activities in the Republic of Kazakhstan»] ot 31 avgusta 1995 goda № 2444 (s izmeneniyami i dopolneniyami po sostoyaniyu na 03.03.2023 g.).

9 Postanovlenie Pravleniya Nacional'nogo Banka Respubliki Kazahstan «Ob utverzhdenii Pravil osushchestvleniya brokerskoj i (ili) dilerskoj deyatel'nosti na rynke cennyh bumag, poryadka provedeniya brokerom i (ili) dilerom bankovskih operacij» [Resolution of the Board of the National Bank of the Republic of Kazakhstan «On approval of the Rules for the implementation of brokerage and (or) dealer activities in the securities market, the procedure for conducting banking operations by a broker and (or) dealer»] № 9, glava, p. 3, ot 3 fevralya 2014 goda № 9. Zaregistrovano v Ministerstve yusticii Respubliki Kazahstan 20 marta 2014 goda № 9249.

10 **Tavasiev, A. M.** Bankovskoe delo / A. M. Tavasiev, 2005 [Electronic Resource]. – https://be5.biz/ekonomika/b038/8_.html.

11 **Kenesova ,M.** Hronicheskie problemy: kakie trudnosti zhdu finrynok Kazahstana [Chronic problems: what difficulties await the financial market of Kazakhstan] (lsm.kz), 2023 [Electronic Resource]. – <https://lsm.kz/riskov-dlya-bankov-mnenie-2023>.

12 Ukaz Prezidenta Respubliki Kazahstan ot 10 marta 2023 goda № 140 «O merah po rasshireniyu kreditovaniya real'nogo sektora ekonomiki i snizheniyu zakreditovannosti naseleniya» [«On measures to expand lending to the real sector of the economy and reduce the debt load of the population»] [Electronic Resource]. – <https://online.zakon.kz/>.

13 Osnovnye prioritye nadzornoj politiki bankovskogo sektora na 2023 god [Main priorities of the supervisory policy of the banking sector for 2023] [Electronic Resource]. – <https://www.gov.kz/memleket/entities/ardfm/documents/details/449076?lang=ru>.

05.08.23 ж. баспаға түсті.

25.09.23 ж. түзетулірімен түсті.

23.11.23 ж. басып шығаруға қабылданды.

*А. С. Тапалчинова, М. М. Мусина, М. М. Мухамедова,
А. Н. Ксембаева

Торайғыров университет, Республика Казахстан, г. Павлодар.

Поступило в редакцию 05.08.23.

Поступило с исправлениями 25.09.23.

Принято в печать 23.11.23.

ФИНАНСОВЫЕ УСЛУГИ КОММЕРЧЕСКОГО БАНКА

Актуальность темы исследования обусловлена значимостью деятельности коммерческих банков по оказанию финансовых услуг в целях развития экономики страны и удовлетворения финансовых потребностей клиентов, а также отсутствием комплексного исследования деятельности коммерческих банков по оказанию финансовых услуг для клиентов банков. Актуальность темы, недостаточная научная разработанность и высокая практическая значимость вопросов формирования и развития деятельности коммерческих банков по оказанию финансовых услуг определили цель и задачи данной статьи. Целью статьи является исследование деятельности коммерческих банков по оказанию финансовых услуг и разработка предложений по повышению эффективности такой деятельности.

Задачи теоретического и прикладного характера: раскрыть экономическую сущность финансовых услуг коммерческого банка; услуги; исследовать финансовые услуги в банках; выявить проблемы и предложить пути совершенствования финансовых услуг в банках.

Предметом исследования в статье является совокупность экономических отношений, складывающихся в процессе деятельности коммерческих банков по оказанию финансовых услуг.

Ключевые слова: финансовые услуги, банки, рынок финансовых услуг, финансовый рынок, банковская система

*А. S. Tapalchinova, A. Zh. Mussina, M. M. Mukhamedova,
A. N. Xembayeva

Toraighyrov University, Republic of Kazakhstan, Pavlodar.

Received 05.08.23.

Received in revised form 25.09.23.

Accepted for publication 23.11.23.

FINANCIAL SERVICES OF A COMMERCIAL BANK

The relevance of the research topic is due to the importance of the activities of commercial banks in providing financial services in order to develop the country's economy and meet the financial needs of customers, as well as the lack of a comprehensive study of the activities of commercial banks in providing financial services to bank customers. The relevance of the topic, insufficient scientific elaboration and high practical significance of the formation and development of the activities of commercial banks in the provision of financial services determined the purpose and objectives of this article. The purpose of the article is to study the activities of commercial banks in the provision of financial services and develop proposals for improving the efficiency of such activities.

Tasks of a theoretical and applied nature: to reveal the economic essence of the financial services of a commercial bank; services; research financial services in banks; identify problems and suggest ways to improve financial services in banks.

The subject of the study in the article is the totality of economic relations that develop in the course of the activities of commercial banks for the provision of financial services.

Keywords: financial services, banks, financial services market, financial market, banking system

Теруге 01.03.2024 ж. жіберілді. Басуға 29.03.2024 ж. қол қойылды.

Электронды баспа

5,04 Мб RAM

Шартты баспа табағы 17,4

Таралымы 300 дана. Бағасы келісім бойынша.

Компьютерде беттеген: А. К. Мыржикова

Корректор: А. Р. Омарова

Тапсырыс № 4199

Сдано в набор 01.03.2024 г. Подписано в печать 29.03.2024 г.

Электронное издание

5,04 Мб RAM

Усл.п.л. 17,4. Тираж 300 экз. Цена договорная.

Компьютерная верстка: А. К. Мыржикова

Корректор: А. Р. Омарова

Заказ № 4199

«Toraighyrov University» баспасынан басылып шығарылған

Торайғыров университеті

140008, Павлодар қ., Ломов к., 64, 137 каб.

«Toraighyrov University» баспасы

Торайғыров университеті

140008, Павлодар қ., Ломов к., 64, 137 каб.

8 (7182) 67-36-69

e-mail: kereku@tou.edu.kz

www.vestnik.tou.edu.kz

www.vestnik-economic.tou.edu.kz